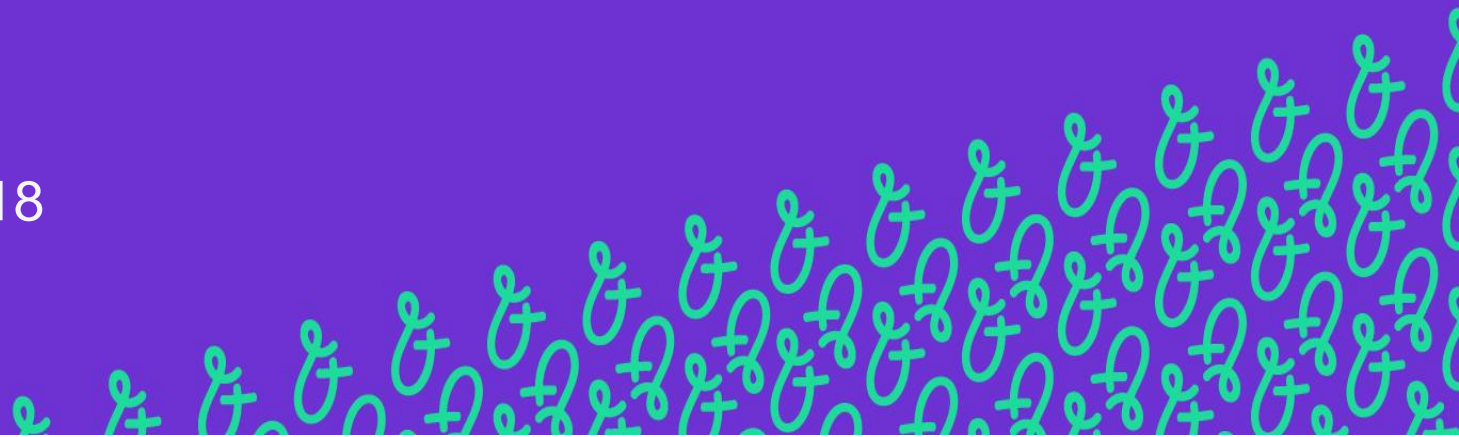

Ettevõtlusõpe üldhariduses

Koht: Tallinn

Kuupäev: 09.10.2018

Haridus- ja
Teadusministeerium

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Ettevõtlikkuse toetamine üldhariduskoolides

KÕIGILE KOHUSTUSLIK

- 1) Ettevõtlikkuspädevus
- 2) Läbiv teema
„Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“

VÕIMALIKUD LISAVALIKUD

- 1) Valikaine ja -kursus
„Ettevõtlusõpetus“
- 2) JA Eesti programmid kõigile
kooliastmetele
- 3) Ettevõtlik kool
- 4) Ettevõtlikusküla
- 5) Ettevõtlusteater
- 6) Koostöö ettevõtetega jne

Väljatöötatud materjalid 1

1. Valikõppeaine põhikoolile „Ettevõtlusõpetus“

Maht 35 tundi, sellest 5 tundi kordamiseks, tagasisidestamiseks ja praktilisteks töödeks; III kooliaste, soovitavalt 8. või 9. klassis,

Õppesisu:

1) **Ettevõtluskeskkond** – õpilane mõistab ettevõtluse võimalusi erinevates kontekstides ja enda rolli piirkonna elu mõjutajana, lähtudes keskkonna toetavatest ja piiravatest teguritest;

2) **Võimalused töömaailmas** – õpilane mõistab enda arenguvõimalusi töömaailmas, omandab teadmisi ja oskusi, mis võimaldavad tal olla ettevõtlik töötaja ja ettevõtja;

3) **Finantsid** – õpilane mõistab enda majanduslikke vajadusi ja võimalusi ning langetab otsuseid, lähtudes enda valikutest ja ressursside piiratusest, teeb eesmärgipäraseid valikuid finantsteenuste kasutamisel.

<https://oppekava.innove.ee/pohiharidus/valikained/>

Väljatöötatud materjalid **2**

2. Valikkursus gümnaasiumile „Ettevõtlusõpetus“

Maht 35 tundi (mida võib laiendada 70 tunnini), sellest 5 tundi tagasisidestamiseks ja praktilisteks töödeks, kordamiseks.

Eesmärgid

- Õpilane omandab teadmisi, oskusi ning kujundab hoiakut, mis võimaldab tal olla ettevõtlik kodanik ja ettevõtja;
- Õpilane mõtestab ettevõtlusvõimalusi lähtudes enda huvidest, eesmärkidest, arengupotentsiaalidest, oskustest ja eeldustest (loovus, uuendusmeelsus, riskijulgus) ning keskkonnast.

Õppesisu

- 1) Ettevõtluskeskkond
- 2) Ettevõtte alustamine
- 3) Turg ja turundus
- 4) Finantsid

<https://oppekava.innove.ee/gumnaasiumiharidus/valikkursused/>

Väljatöötatud materjalid 3

3. Ettevõtluspädevuse mudeli alapädevuste lahtikirjutamine kõigi ainete õppeprotsesside kirjeldustes

ehk ainete ja ettevõtluspädevuse komponentide seoste kirjeldused kooliastmete kaupa: <https://oppekava.innove.ee/valikkursused/>

- Kirjeldused selgitavad ja toovad välja seosed, kuidas erinevates õppeainetes kujundada ettevõtluspädevust ja selle nelja pädevusvaldkonda:

- 1) enesejuhtimine;
- 2) sotsiaalsete protsesside juhtimine;
- 3) väärtusloome ja lahenduste leidmine;
- 4) teadmised keskkonnast ja nende rakendamisoskus.

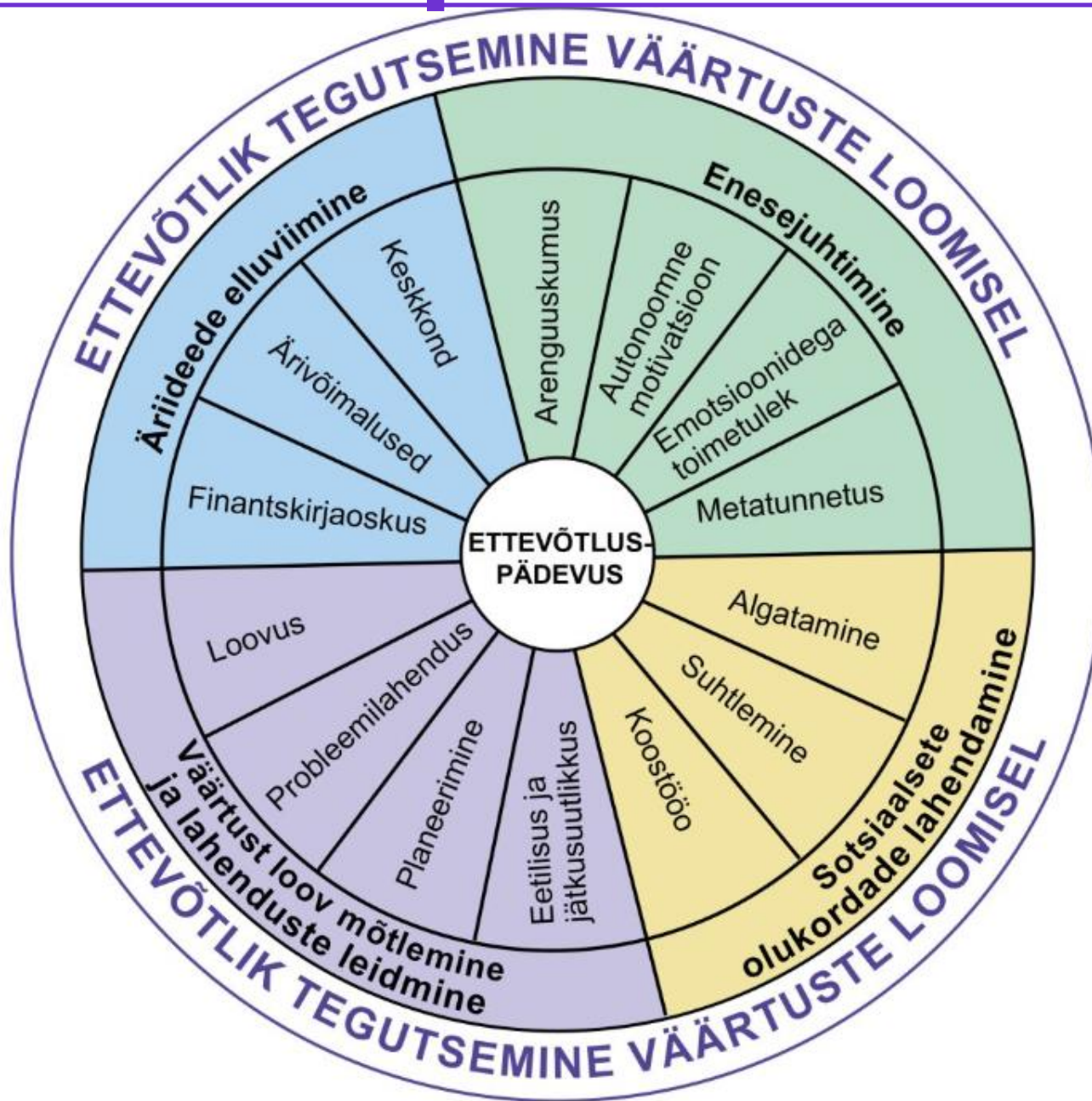
Oluline arendada kõigis ainetes ja kõigil kooliastmetel õppija loovuse ja ettevõtlikkuse toetamiseks.

Ettevõtlusalased teadmised ja oskused nii ettevõtlusega alustamiseks kui ka ettevõtliku palgatöötajana

- Ettevõtluspädevuse seoseid on kirjeldatud kõigis ainevaldkondades
- Seoste koostajad olid erinevate õppeainete tegevõpetajad, ainespetsialistid, majandus- ja ettevõtlusõpetajad

Ettevõtluspädevuse mudel

Ettevõtluspädevuse seoste kirjeldused ainetega

<https://oppekava.innove.ee/gumnaasiumiharidus/>

Pädevus-valdkond	Komponent	Seose kirjeldus tööõpetusega II kooliastmes
Enesejuhtimine	Autonoomne motivatsioon	Oskab konkreetset käsitööoskust ja käsitöö alast tegevust mõtestada ja väärtustada; mõistab (oskab põhjendada), miks käsitööoskus on talle vajalik; Valib, otsustab ja põhjendab oma valikut, millist eset ja kuidas teha (õpetaja aitab teha jõukohaseid valikuid ja omandada vajalikud töövõtted), valitavad tööd on sellised, mis pakuvad pingutamise korral eduelamust ja rõõmu hakkamasaamisest;
Väärtust loov mõtlemine ja lahenduste leidmine	Planeerimine	Mõtleb ette läbi tegevuste, ressursikulu ja ohutud töövõtted: materjali valiku ja kulu, tööks kuluva aja ja oskused, juhendamise vajaduse, raha, töövahendid jm.
	Eetilisus ja jätkusuutlikkus	Märkab enda ümber säästlikke ja vähemsäästlikke lahendusi, nt jäätmete sorteerimine, taas- ja säästlik kasutus, pakub välja võimalusi keskkonnasõbralikeks lahendusteks; Teeb tarbimisel teadlikke valikuid, nt kasutab keskkonnasäästlikult toodetud ja vastupidavaid materjale, ausa kaubanduse printsiipe järgivaid tooteid; Saab aru, mida autorikaitse tähendab ja teadvustab autorikaitse olulisust;
Sotsiaalsete olukordade lahendamine	Suhtlemine	Arendab eneseväljendusoskust enda loomingu või töö teistele esitlemisel, tehtud valikute põhjendamist, suutlikkust ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada;
Äriideede elluviimine	Finants-kirjaoskus	Saab aru omahinna kujunemisest, sh selle sõltuvusest materjali kulust, töö tegemiseks kuluvast ajast, masstoodanguna ja ise tehtud kleidi hinna ja omapära erinevusest.

Rakendamise toetamine

11.10.2018

Ainekavad on:

- aluseks koolidele endale sobiva ettevõtlusõppe kava ja ettevõtlusmooduli koostamisel,
- õppetöö lõimimiseks erinevate ettevõtlusõppe programmidega (JA, Ettevõtlik kool, ettevõtlusteater jne)
- koostöö kohalike ettevõtetega
- Ettevõtlusõppe programmi koduleht: programmi tegevused, uudised, väljatöötatud materjalid, konkursid, koolitused jm vt <https://ettevõtlusõpe.ee/programmist/>

Üldhariduse töörühma liikmed

- Grete Arro, Elina Malleus (TLÜ),
- Anu Olvik (Rahandusministeerium, EEK Mainor),
- Epp Vodja, Elbe Metsatalu (JA Eesti programmid),
- Kristi Goldberg (Ettevõtliku Kooli programm)
- Kädi Alanurm (SA Innove),
- Imbi Henno (Haridus- ja teadusministeerium),
- Day-Lee Holm (GAG ja TÜ),
- Mari-Liis Tikerperi, Erika Veide (TÜ).

Täna tähelepanu eest!

Partnerid

Haridus- ja
Teadusministeerium

TARTU ÜLIKOOL

TALLINNA ÜLIKOOL

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL
TALLINN UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

EESTI
KUNSTIAKADEEMIA

www.emu.ee
Eesti Maaülikool
Estonian University of Life Sciences

EESTI
ETTEVÕTLUSKÕRGGKOL
MAINOR

Estonian
Business
School

Maakondlikud
Arenduskeskused

JA Eesti®
A Member of JA Worldwide

EESTI
MUUSIKA- JA TEATRIAKADEEMIA